

eyn sware last dar se mede ter hellen sulle
verweghen werden. **N**er den dandbare
syn se eyn orsake der pulhertliker leue
vn eyne verwechtinghe des berenden
vnderdanighen willen. Also dat een mesche
dar vt berent wert to done al dat god
gebeidet vn to laten al dat he verbeidet
vn to lyden willichlike wes he vp den
menschen verhenget. Dat vns verlene
de leuet vn regnert in ewich amen.

Alse leue here secht
in den ewangelio matheus
eyne gelichnisse van tyn
ioncfrouwen. de viue van en
weren wns. vn de viue drons. De wisen
nemen oly in eren vaten. Oly in der
ioncfrouweliker lampen syn dagode in de
herten. Alse leue gods. oetmodicheit. be
huetheit. ewich vpsate der kuscheit vnde
der gelich. welke dochden sunderlynghe
den ioncfrouwe to behoren. Van der leue
secht sunte bernardus. Kuscheit sunder
leue is eyn lampe sunder oly. Nemo stu en
wech dat oly de lampe en luchtet nicht.
Nemo stu en wech de leue. de kuscheit en
behaget gode nicht. Datte leue gods ene
de kuscheit bewaren wil not is mach me
merken. Want dat menschelike herte

sunder leue nicht wesen en mach. ten mot
gode leshebn of de werlt. **L**ef heuet de
mensche dan de werlt of synlike dyncghe.
al en besundicht he em dar nicht lichamluke
mede. nochtan en bewart he gode syne
kuschheit in den herten nicht. mer he doet
gestlick ouerspelen. Want he en holdet gode
syne truwe nicht inemande buten eme
vn bouen em lef to hebben als he sculdich
were. **V**n want bewysinge der waldade
den menschen beweghet to leste. so hebn
de joncfrouwen grote sake gode lef to
hebben. alse van groten gude dat eme
vriese here ghedaen heuet. vn van groten
quadede dar he se van vntholden heuet
Vnr van secht sunte augustinus in den
bokke van der ionferscop **I**ch hebbe angst
als du denckest dat dy luttel vergheuen
is dattu dan och luttel leshebben salst.
Want et is war dattu warheit gesproke
heuet **D**en vele vergheuen wert de lef
heuet vele. **V**nrinne vp dat gy mit alre
vurichheit leshebben den ghene by welken
gy ven syt van den swaren banden der
rechtschop so rehendet in alse vergheuen
so wat quades by synen vntholden van
in nicht en is bedreuen **D**e joncfrouwe
sullen dan leren voo dat se ere brudigom
xpm leshebben sullen by der hyligher

Joncfrouwe agneten de myt so groten
vruwerde van er verdref den vleischlike
lefhebber. **V**n verspeert den vñ al sine
gauen. **V**n beromede er van vele merre
gauen de er xpc er brudigom ghegeuen.
Vn dat he er noch mer gelouet hadde
bleue se em truwe. **V**n se vhoef er sulue
van der groter edelheit eres brudigomes.
Van syner schonheit. van syner starckheit.
Van syner ryckheit. van syner mynlicheit
Vn van syner truwe **V**p welken ennen
brudigom se also grot couerlat vnde be
trunwen hadde. dat se also koenlike den
richtter antworde de er druwede dat he se
wolde laten beulecken of se solde afgode
anbeden. **W**ant wat antworde se **W**yfsteftu
sprack se we myn god is du en sprekest
dit nicht. **M**er want ik wal behenne de
macht mynes heren ihesu xpi so versma
ich konelike in drunwen. **V**nde weet dat
wal voerwar dat ich immer afgode anbede
en sal. noch ok nicht en sal beulecket
werden myt niemigher vnsuuercht **W**ant
ich hebbe by my den engel des heren de
een behoder is mynes lichames **V**n de
enighe sone gods den du nicht en bekenst
is my ene vaste mure **V**n een behoder
de nicht en slapet. **V**n een beschermmer de
nicht vntbreket. **V**me vñ secht de hylige

lere marinus **D** ioncfrouwe wo bequeme
exempel dimer leue heueftu den ioncfrouwe
achter gelaten **D** wo hellige antworde
heueftu bewafen den ioncferliken herten
to verfmene rikeiden der werlt. to ver
seggen walluft des vleifches. vnde allene
xpc ſchonheit lof to hebben **G**net to
duffer ionger maget gy ionge meghede
vñ leert in eren ionghen iaren wat vurn
gher leue ſe to xpo in euen hēen hadde
ontſtohen leert gy ioncfrouwen xpi de
bernende leue in der iongher maghet.
vñ dat ſe alle rikeiden der werlt alſe
dreck veruuerde. leert de wiſe des
ioncferliken exempels vnde de gylte
van manen al iſt vnder den ſchijne der
dochde verfmene mit aller ernſticheit.
vñ als een byten enes verwoeden
hundes ſo vleet dar vor. dnt ſecht mari
nus Van der otmodicheit dat de den
ioncfrouwe not iſ. hnt van ſecht ſinte
ambroſius **I**ns bethemelich wo de
ioncfrouwe kufcher iſ dat ſe och ſoe
vale de otmodigher ſij **O**ch ſecht ſinte
auguſtinus Want de ewighe kufcheit
vñ ſunderlinge ioncferſcop een ſeer
grot gut iſ in den vrienden gods ſo iſ
ſe doechlick to verhuden dat ſe vnydſt

houerdie nicht geschendet en werde
Vn dar na secht de sulue **I**h hebbe groten
anyst wan du glorierst dattu dat lam
gods volgen salst werwert dattet gnet.
dattu vme vpblasminghe der houerdne en
nicht volghen en mogest dor de enghen
weghe der otmodicheit. **O**ch secht sente
augustinus **I**hs to gelouen dat dar
vme god henger dat den getale unuer
beloften vele to gheuoget werden de na
mals weder afuallen. **V**p dat als dusse
vallen in anyst vmeret werde. **V**n inwe
houerdie bedrucket werde. **V**mr to secht
sente bernardus **E**en schone mengsel is
de ionferschop vnder otmodicheit. noch
de sele en behaget gode nicht matelike
in welker de otmodicheit verhoget de
ionferschop. **V**n de ionferschop syret de
otmodicheit. **V**n vp een ander stede secht
de sulue aldus. **I**n den ghene de swarlike
gesundicht heft. al is in den de otmodich
lef to hebben. nochtan en is se dar nime
nicht to verwunderen. **M**er so we v
noselheit bewart heuet **V**n doet dar to
otmodich. duncket di nicht dat de eyne
dubbelde syrheit der selen besittet.
Maria de moder gods en hadde er
vnnoselheit nicht verloren. **V**n dar en

bouen en deruede se der otmodich^t micht
Vn hyr vme so begheerde de ewige coninc
ere schonh^t. want se de otmodich^t to vogede
der vnoselheit. Mer geliker wys als
otmodich^t seer siet de kuschheit vnde is
costel oln in der lampe der ioncfrouwen.
also vntsmet oln de houerdie to male seer
de kuschheit. Vn maket se ndel. Vhr vp
secht sunte bernardus. Wat sechstu houer
dige ioncfrouwe. Maria vergaet er to
wesen ioncfer vn verblidet er van der
otmodich^t. Vn du versumest de otmodich^t
vn glorierst van der ioncferschap. Want
se sprech. de here haet agheseen de
otmodicheit siner derne. Van der be
hotheit dattet den ioncfrouwen not is secht
sunte ambrosius. Schemelht vn behoth^t sal
den ioncfrouwe ene gesellinne wesen.
Van der ioncferschap. sunder welke de
ioncferschap micht bliuen en mach. Vhr vp
secht sunte bernardus vp de worde Maria
wart ghesturt in den worde des engels
De ioncfrouwe de ware ioncfrouwe syn
ploeghen altoes anctnoldich to wesen
vn nimmer seker. Want se weten wal
dat se ene durebare schat draghen in er
dene vaten. Vn dattet seer swaer is to

wone vnder den menschen. Vn in der erden
na hemelscher wyse to wanderen. Vn in
den vleische een kusch leuen to lenden.
Vn dar vme so wat inges. so wat hastige
vcomet altoes vermiden se laghen.
altoes hebben se anxt dat er kuschheit
mochte beulechet werden. Van der be
hoetheit scrinet och sunte Iheronimus to
eustochium. Vnode dy dattu nicht vt dyne
huse en gaest vn willest seen dochteren
des vremen landes. Al haddestu broder
de paterarchen weren vn al wer isrl
dyn vader. Want dina wart allike wal
gheschiedt vn verrachtighet. Ik en wil
nicht dattu dynen brudigom vpper steten
sokest. Dm brudigom en wil vp der
steten nicht gheuonden werden. Wat
groter schanden comet der selen van vn
behoecht dat voelde iherimas de pphete
wal do he sechde. Mijn oghe heuet berouet
mijne sele. Vn vp een ander stede. De
dot is in ghegaen dor mijne vensteren. se
is ghecome in mijn hus. De venstere
vnses huses dat sijn de synne van buten.
dor welke alse se nicht wal besloten vn
bewart en werden de dot der quader

123
begherten komet in vnse sale. Dyt mocht
te dauid wal gesecht vñ bedaget hebben
do he voernydst vñghoden seene vel in de
sware sinde des ouerspels. Des ghehlyke
eua vnse erste moder wart by de gesichte
verlendet. Want vt den curiosen ansoene
der verbodener vrucht wart se beweghe
to begherten. Dyt merkede de diuel vñ
ghech se do an vnt bekoringe vnde be
drechtissen dor den serpent. Aldus worde
de tve ryke iongheren de sinte iohannes
euangeliste bekert hadde ok in de gesichte
bedroghen. Want dusse er knechte saghen
in costelen clederen blenchende vnde en
suluen armelich gacledet. beghunden se
em to bedrouen. vñ eme rouuede dat se
sinte iohannes gheuolget weren. Ihe
vme so welcke ioncfrouwe noch so ver
micht gecomen en is vñ also gestoruen
dat se alle wertlike ydelheit vñ syrheit
vnt vngheuochten vñ vnuerde anseer
kan der is sochlyck vñ sunderlyck er
oghen to slaen vp wertlyke dynghe.
micht allene vp mane mer ock vp wiue
of ok vp ioncfrouwe de om na behage
lyck der werlt to maken. Want lichte
mach es helpen dat se et mit genochte

anfeen of mit jamerhertichouden dat
em namert dat se so micht en syn. dat
billix saer voer wesen solde van eynen
begheuenē menschen **Vn** se anfeen wert
like menschen alse groot vnde salich vme
sulker saken wille dar se de cleyne **vn**
micht salich vme holden solden. **Mer**
solden billix medeliden mit em hebbe
dat se also verlent werden. **Vn** verlate
em op de dyngē de also vustede vnde
vgencklich syn. **Vort** mer wanneer
dat dusse begheuenē mensche alsulken
namer kringet vt gesichte wereliker dinge
dat em namert dat he der werlt micht
ghebruken en mach dar de lude so schone
vn blyde name syn. so is de duuel dar rede
vn vermyt dyt wal. vnde gheuet den
menschen raet. **Vn** latet den menschen in
sine syn home. seet dar mer noch wal
raet to dattu der werlt gebruke mochtest
Vn also versiert de mensche quade wege
in synen synne. **Vn** den gepynse so comet
genochte. **Vn** vt der genochte consent. **Vn**
also comet de mensche ten lasten weder to
valle. **Vn** begheuet dat edele leuen **vn** de
comyncliken sekeren wech de he bestaen
hadde to gane. **Siet** wat groter schade

724
komet vt vnbeghoden gesichte. **V**me so
dede iob wylke do he sechde. **I**ch hebbe een
vrentlich ouerdracht gemaket myt minnen
oghen vp dat ich nicht dencken en solde van
der ioncfrouwe. **V**p welke worde sunte grego
rius secht. **E**en is myn orbar antofene dat
nicht gheoorlouet en is to begheerne. **M**er
nicht allene en behouet de ioncfere behot to
wesen in seene. mer och in horen spreken
vn in tasten. **W**ant dor de symme comet ok de
dot in dat herte. **W**ant na sunte iheronimus
worden. so vint men wal sommige ioncfrouwe
al schamen se em vnhouesche dinge to spreken.
nochtan so horen se de dinge wal sundar
swarheit vn lachen dar vme. **V**nde merken
nicht dat vleeschlike menschen mit sulken
worden vnder sohen willen wat de ioncfere
vme heuet. **I**st dan sprekhet sunte iheronimus
dattu gherne hoest dat men secht. **V**nde
werdest lichtlike vntbunden in lachen. so
loue se wat du sechst. se lake wattu lakest
De seggen dat is een gud mensche vn dar
ghene gheuenstyt vme en is. se en is nicht
stuer vn wreet also de welke. dar vme
lichte begheernes. want se ghenen man
kenghen en kunde. **A**ldus so werden de
arme dwaseggghen bedroghe myt sineliken

worden. **V**n en bekennē ncht to rechte wo
er ene gude ioncfrouwe holden vñ behuden
sal. mer se willen der werlt ghenoch wese
vñ eren brudigom **xpo** dat to same ncht
staen en mach. **E**ne gude ioncfrouwe be
houat och behot to wesen in tysten. ncht
allene van mans personen dat er allynck
to schuwene staet wil se luyfch bliue. mer
och van eres sulues licham to tysten. wat
dat quelke wesen kan dar en come vt enter
behagelicheit ofte vleischlicheit of beyde.
Dyt hebben de hylige vaders wal besorget
de in allen orden van mannen ofte vrouwen
gesat hebben dat gheordende lude gecledet
sullen slapen. **V**n dat wolden se also vast ge
holden hebben. dat och vp eyne tyt een
monich in sunte bernardes orden abt solde
gheworden hebben. mer want he eens tyde
sunder colsen geslapen hadde so toende en
god vnuerdich to wesen des statos der
abdien. **V**ortmer so behort euer wyser
ioncfrouwe. de dat loen der wyser ioncfrou
wen vntfangen wil. dat se een ewich vp
sate hebbe also to bliuen. anders en derf
se er ncht to schryuen dat to lone der
ioncfrouwe gescreuen is. **W**ant also bescreft
sunte **augustin** de ionferschap Jonferschap

sprekhet he is in den gebrecklike lichame
 de ewige godachte der ongebrecklichkeit. **I**st
 dat dan de ioncfrouwe nym ewich vpsate
 en heuet der unbeulecheit. mer twiuelte in
 eren moede of dencket er to veranderfate.
 so en derf se er nicht ghelick rekene den
 wijfen ioncfrouwe de oly in eren lampen
 hebn. want se der ioncfrouwen brudegom
 xpo ghene rechte cruwe en dencken to be
 warne. Dussen en wert nicht to gesecht
 dat xpc der ghetruwer selen to sprekhet in
 den boke der leue. **S**ette my als een token
 vp dyn herte. als een token vp dyn arm
 want de leue is also stark als de dot. **H**e
 secht so stark als de dot. want wat de dot
 nicht scheiden en kan dat en wert nicht ge
 scheiden. Mer xpc leue in syner vriendinne
 is so stark als de dot. Ja starker dan de
 dot. want alse sinte paүүл secht. **N**och
 dot noch leuen. noch myn creatur en mach
 se scheiden van der leue de se hebben in
 xpo ihesu. **O**ch wo vnasschedelick weren
 de hylige ioncfrouwe xpo to gheuoghet.
 Als sinte agnete. **S**inte aghata. **S**inte
 cecilia. **S**inte lucia. **S**inte katherina. **V**n
 er gheliken. de dusent dode berent weren
 to lyden er se xpo eren brudegom vntu

we wolden bewynsen. Van wellken ick een
van velen voren mach. **D**e schone ioncfrouwe
sinte aghata wart van quinciano de richter
gegrepen. Vn do he er niet besnoken en
kunde to synen willen. beual he se eyne
vireyne wyue gheten affrodissa dat se de
verkeren solde. Vn myt smeken vnde myt
drouwe tredien solde to consent synes wille
Wat antwoorde sinte aghata. **M**yn herte
sprack se is vp ene vasten steen fundert vn
in xpo gheuestet. **J**uwe worde syn wynde.
Juwe lofsnisse syn veghen. **J**uwe drouwe syn
blyem. al stormen dusse dat fundament
minnes huses an. et en mach nochtan niet
vallen. **D**it sprack se vn stodes bat vnde
begherde van gode dat se to der glorien
der martilen mochte come. **D**o affrodissa
sach dat aghata unbeweghelick was. sprack
se to quinciano. **M**en solde er beselynghe
beweken vn smelten also loot. eer men
den moet duffer ioncfrouwe van eren vp
sate vme heren solde. **O** schone ghetuack
vn werdich alles loues dat dat vireyne
wif gaf van der reiner maghet in een
exempel allen ioncfrouwe. **M**er och of vele
ioncfrouwe so vast waren in ever ioncf
schap also sinte elizabeth in ere weduwe

scap. dar wi van lesen **D**o er man ghe
storuen was **V**n er oem de bisscop van ba
uerberch se anderwerue to manne ghaue
wolde want se noch al iunch was. **D**oe
spend se to eeren camere de nint er
lofnisse der kuschheit ghedaen hadde **G**od
de een insaene is der herten vnde een be
keimer aller hemeliker dinghe. de weet
wal de lofnisse myner kuschheit de ich al by
mynes mans leuene ghedaen hebbe vt ene
pueren herten **V**n symtelen betrouwen. **V**n
dar **V**me voemetende van siner baernhich
so weet ich wal dattet vnmoghelich is dat
he myne kuschheit nicht bewaren en solde
teghen allen menscheliken raet of er ghe
wilt. want ik en hebbe nicht vtghescheide
oftet myne vrienden behagede **M**er slicht
Vn recht mit ene vrien moet willen heb
ich gelouet to holden gehele kuschheit na
mynes mans dode **V**n wert sake dat ich
anders nicht vtghaen en kunde. ik wolde
eer mit mynes sulues handen myne nese
affmyden. vp dat my al man veruuerden
solde also ich so mynnhet **V**n myshandelt
were **V**n dit sy gesecht van den gedachten
de de wyse ioncfrouwen in enie hebben
sollen. de willen dat er kuschheit gode be

hoghelich sy Dusse hebben oly in eren
lampen. Want se hebben er glorie bynne
eren consciencie. dar van gescreuen is in
den psalter. Al de glorie des conynghes
dochter is van bynne. Bynnen secht he.
Want alsoe sinte ambrosius secht. xpc der
Ioucfrouwe brudegom en ansiet nicht de
smynghe of schonheit van buten. mer van
bynnen. de och in ene leliken lichame lof
heuet de suuerlike sele. Vn enme behaget
meest in synen vrendinne dat se van bute
ghene schonht en achten. Vn dat se enme
nicht en syren dat is eer srynge Dusse
ynwendige syheit en mach ghene siecke
verdunckere. noch oltheit beynne. noch
de dot afhalen. Mer de dwase ioncfrouwe
de er vate van buten syren. mer van
bynne ydel syn vn en hebben ghene oly
in eren lampen De sullen weten dat se
ene corte tyt blouen sullen vn to hantes
verwelken vn verdoren. Vn al er groen
samheit vn behagelicheit sullen se vlesen
Want er lichame sullen to hantes rotten
in den graue. Vn er schone cleder sullen
vmotten vp der erden Vnde se moghen
besorge dat em dar en boue to gesecht

sal werden dat vnse here secht dor de pphete
ezechiel. Wo du schoner bist styck neder vñ
wese mit den vnbesnedenen Dat is. al wo
schone du bist van buten du motest neder
stygen ten helschen putte mit den vnbe
snedene. dat is myt den hendene vñ myt
ghenen de gode micht bekant en hebben
Van dussen spreket ysayas de pphete. dar
vme dat em de dochteren van syon ver
hoget hebben. vñ hebben ghemandert mit
ene verghercheden halse vñ gheinge myt
wenken der oghen vñ myt ghebrokene
ghange So sal de here kael maken den
cop der dochtere van syon. vñ sal se toe
male bloten In den dage sal de here afha
len al er syrheit vñ al er genachte vnde
gheue er weder leliheit vñ vngheachte
Dan sullen se segge dat wort des pphete
To verghenes hebbe wi ghearbeidet
sunder sake. vñ ydelike hebbe ick myne
styrcht to gebracht. vñ dat een ander pphe
te secht De somer is geleden. de bou is
geendet vñ wi en syn micht beholde Dar
vns van veyen vñ behoden mote de le
uet vñ regnert in ewichheit Amen.

Deo gracies

